

A young bird chick, possibly a grebe, is seen in a field of tall green grass and yellow buttercup flowers. The chick is positioned in the center of the frame, facing left. The background is a soft-focus field of similar vegetation.

Rapportage
Beheermonitoring
Boerenlandnatuur
Noord-Holland
Zuid 2023

Bijlage Spaarnwoude

Deze jaarrapportage beschrijft de beheeractiviteiten met betrekking tot boerenlandnatuur in het werkgebied van het Collectief Noord-Holland Zuid in 2023 en de resultaten die zijn behaald. Ook het beheer door andere beheerders die zich in dit gebied bezig houden met (agrarisch) natuurbeheer op boerenland is verwerkt. Het gaat dus om beheeractiviteiten van:

- (leden van) Collectief Noord Holland Zuid
- Landschap Noord-Holland
- Stichting Agrarische Bedrijven Spaarnwoude
- Stichting Duurzaam Agrarisch Natuurbeheer

Voor de rapportage zijn telgegevens gebruikt van deze vrijwilligersgroepen:

- Werkgroep Weidevogels IVN Amstelveen
- Weidevogelbeschermingsgroep Spaarnwoude
- Vogelwerkgroep Kennemerland

Als gegevensbronnen zijn gebruikt:

- Boerenlandvogelmonitor van LandschappenNL
- SCAN-GIS database van BoerenNatuur
- Weerarchief KNMI; weerstation Schiphol

Samenstelling: Aad van Paassen (IVN Amstelveen) m.m.v. Mark Kuiper, Jocelyn de Kwant (Landschap Noord-Holland), Gieljan Beijen (Gooise Engen), Dave Dirks (Haarlemmermeer), Andries Kamstra (Spaarnwoude), Ron Korrel/Ben Prins/Jan Wesselingh/Berry Richter/ Barend Geijssel/ Karel Suijkerbuijk, Oscar Jansen, Olivier Oliemans (wildcamera's Amstelland), Cor Kranstauber (predatiebeheer Vechtstreek), Frank van Groen (broedpaargegevens Middelpolder), Dic van Hummel (tellingen argusvlinder), Iris Kiebert (onderzoek argusvlinder), Vogelwerkgroep Zuid Kennemerland (Haarlemmermeer) e.a.

Advisering: Ecologische commissie CNHZ bestaande uit Fons Bongers, Edwin ter Hennepe (Vogelbescherming Nederland), Aad van Paassen, Ton Rewijk (ANV De Amstel), Geert Timmermans (stadsecoloog gemeente Amsterdam, Rudi Terlouw (bureau Buite-gewoon)

Foto's: Aad van Paassen, Ron Korrel, Andries Kamstra, Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland e.a.

Amstelveen, 20 december 2023

Inhoudsopgave

Spaarnwoude	4
1 Hekslootpolder	8
2 Spaarnwoude-west.....	14
3 Vereenigde Binnenpolder-Oost+Inlaag	19

Spaarnwoude

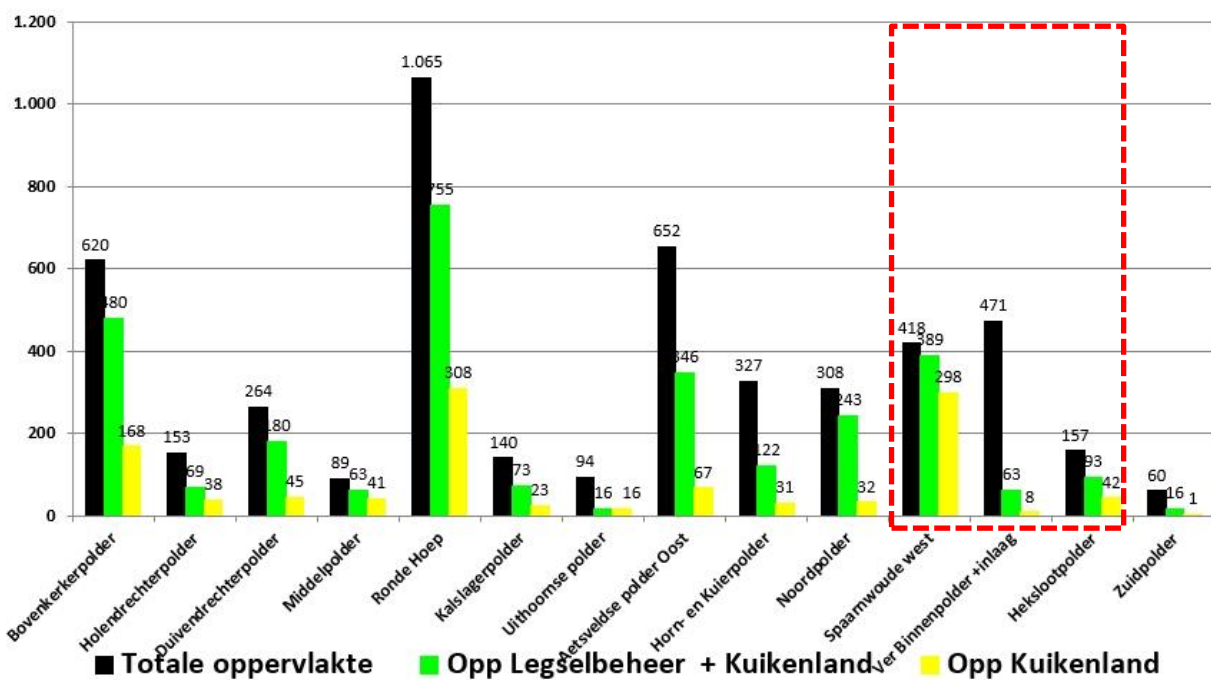
Het weidevogelbeheer in Spaarnwoude vindt plaats in de volgende polders:

- De Hekslootpolder (ten westen van Het Spaarne en tegen de stad Haarlem aan) met uitsluitend ANLB-beheercontract of geen contract;
- Spaarnwoude-west (ten oosten van Het Spaarne en tot de A9) met voor circa 67% SNL-beheer en circa 33% ANLKB-beheercontracten;
- De Verenigde Binnenpolder + Inlaag (tussen A9, de Houtrakweg en de Westhoffplas) met ANLB-beheercontracten en een even groot deel zonder beheercontracten.

Figuur 1. Ligging BTS-telgebieden Spaarnwoude

Totale oppervlakte en oppervlakte weidevogelbeheer en kuikenland in Noord-Holland Zuid in 2023 per polder.

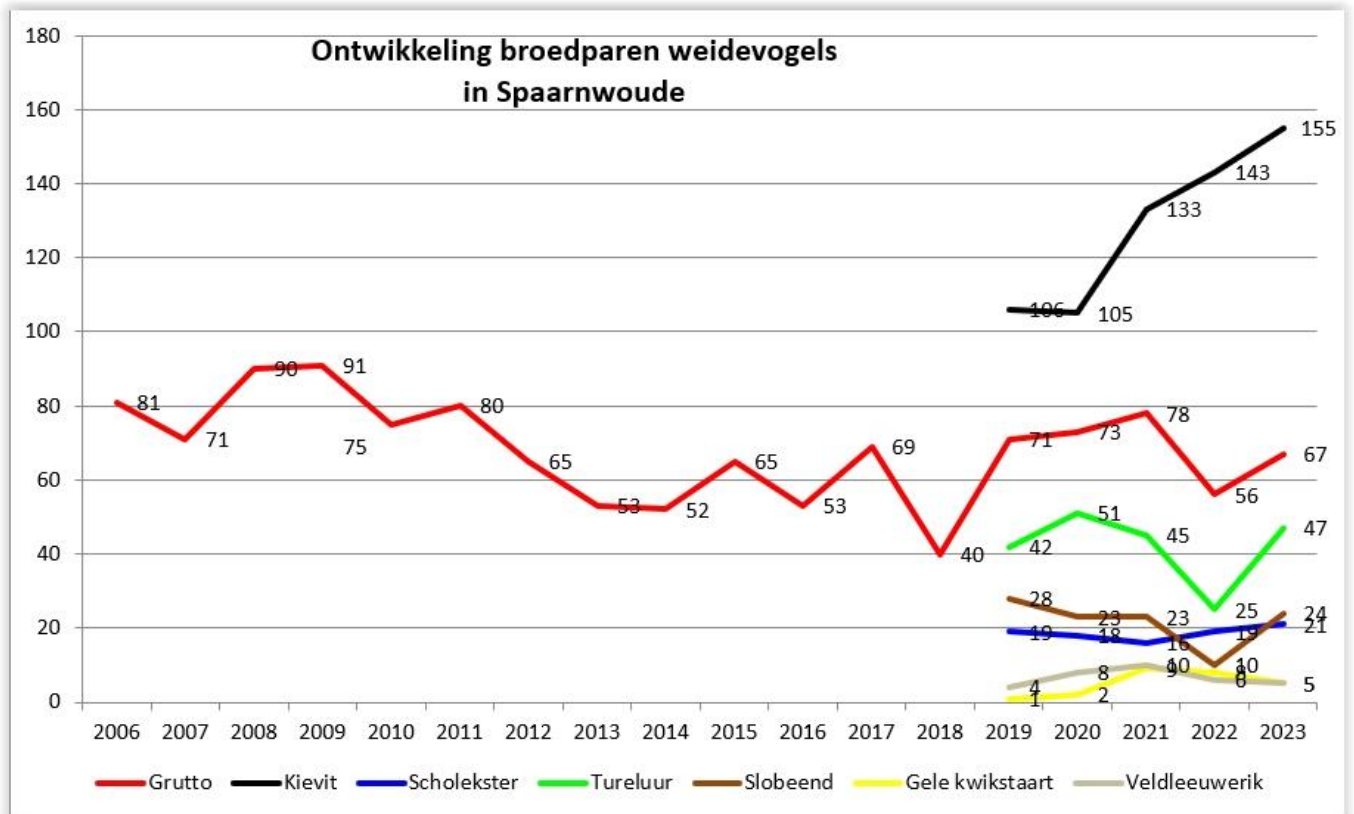

Figuur 2. Oppervlactes BTS-telgebieden Spaarnwoude

Kiebitz op nest

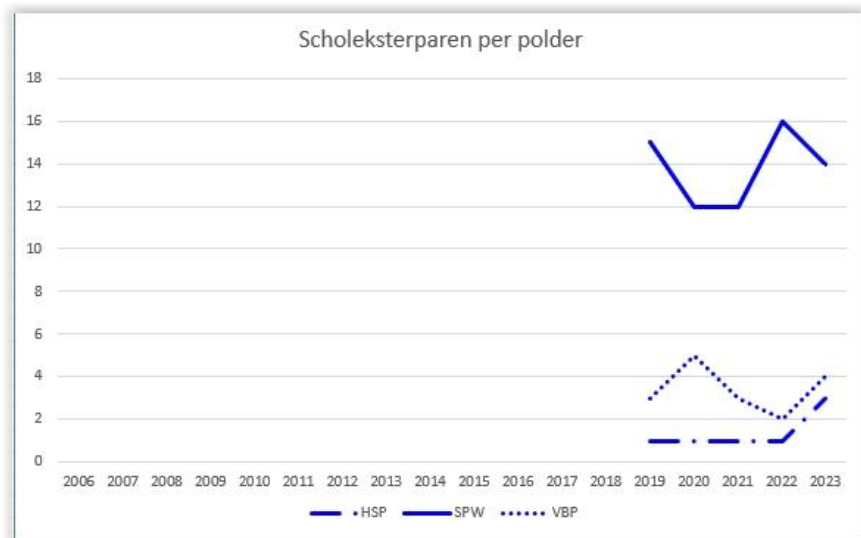
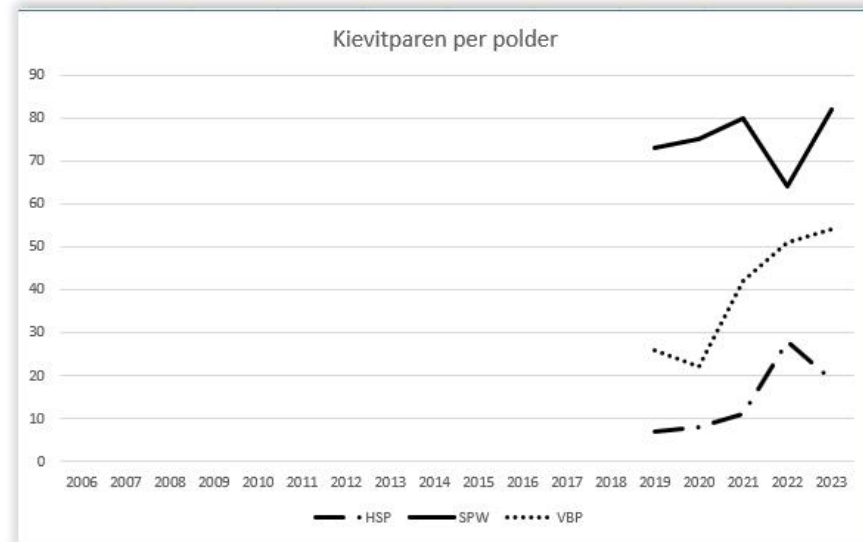
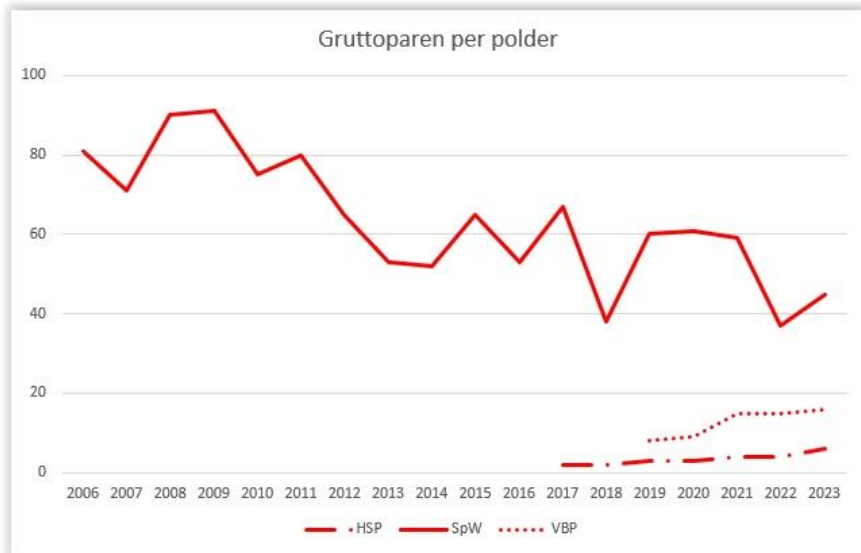
In Spaarnwoude valt op dat de kievit de laatste 3 jaar gestaag toeneemt en vooral in de Vereenigde Binnenpolder plus Inlaag. De oorzaak is niet duidelijk. De grutto is wat wisselend maar het aantal broedparen ligt al bijna 10 jaar rond de 70 broedpaar, maar heeft vroeger wel hoger gelegen. Tureluur en slobend deden het relatief goed in 2023. De scholekster vertoont ook vooral een schommeling in aantallen broedparen.

Figuur 3. Aantallen broedparen in Spaarnwoude 2006-2023

Kievitkuiken

Figuur 4. Aantallen broedparen per soort per BTS-tele gebied in Spaarnwoude 2016/2019-2023
 HSP= Hekslootpolder; SPW= Spaarnwoude west; VBP= Vereenigde Binnenpolder Oost+Inlaag

1 Hekslootpolder

Gevonden nesten, uitkomstresultaat en verliesoorzaak

In de Hekslootpolder werden in 2023 geen nesten gezocht.

Maakten weidevogels gebruik van percelen kuikenland?

Bij de broedpaartelling op 24 april werden 6 **grutto**paren geteld waarvan 4 (67%) op grasland dat laat gemaaid zou worden gemaaid. Van de **tureluur** werd, 1 (33%) van de 3 broedparen waargenomen op een perceel met verlate maaidatum/kuikenland. Bij de gezinnentelling op 22 mei werden alle 3 gruttogezinnen waargenomen op percelen met verlate maaidatum/kuikenland. Bij de tureluur werden ook de 3 tureluur gezinnen waargenomen op percelen kuikenland. Grutto en tureluur maken dus matig tot zeer goed gebruik van percelen kuikenland.

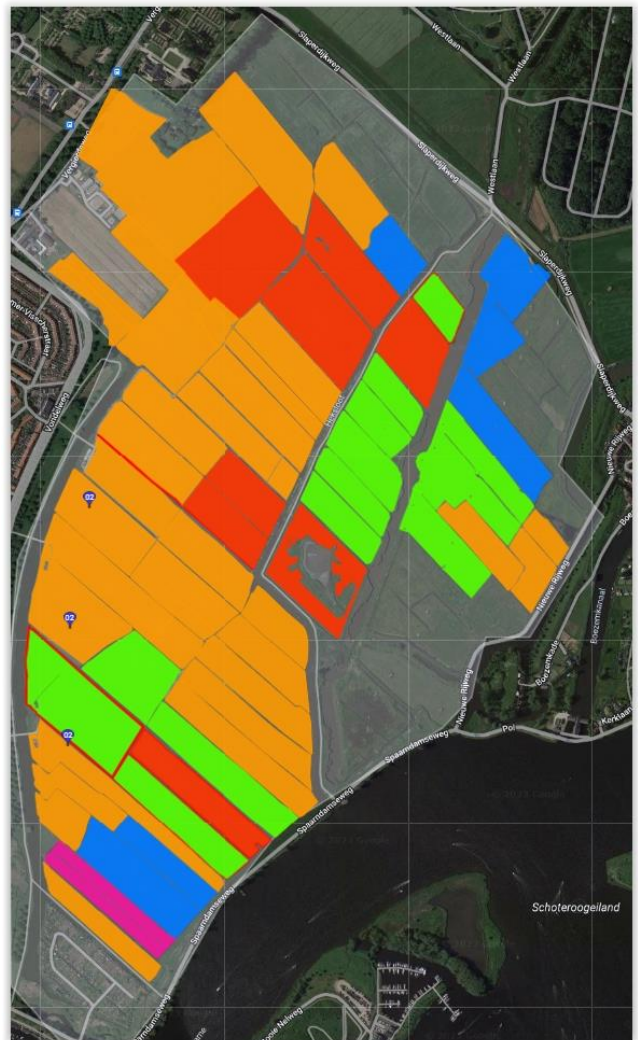
Tijdens de broedpaartelling op 24 april werden bij de **kievit** 11 (58%) van de 19 broedparen geregistreerd op percelen verlate maaidatum/kuikenland. De 3 **scholekster**paren werden waargenomen buiten percelen met verlate maaidatum/kuikenland. Bij de gezinnentelling op 22 mei werden 5 (83%) van de 6 kievitgezinnen waargenomen op percelen met verlate maaidatum/kuikenland. Er werden toen geen scholekstergezinnen waargenomen. Kieviten maakten dus matig tot goed gebruik van percelen kuikenland, de scholeksters maakten geen gebruik van die percelen.

Kievitsnest bij plasdras

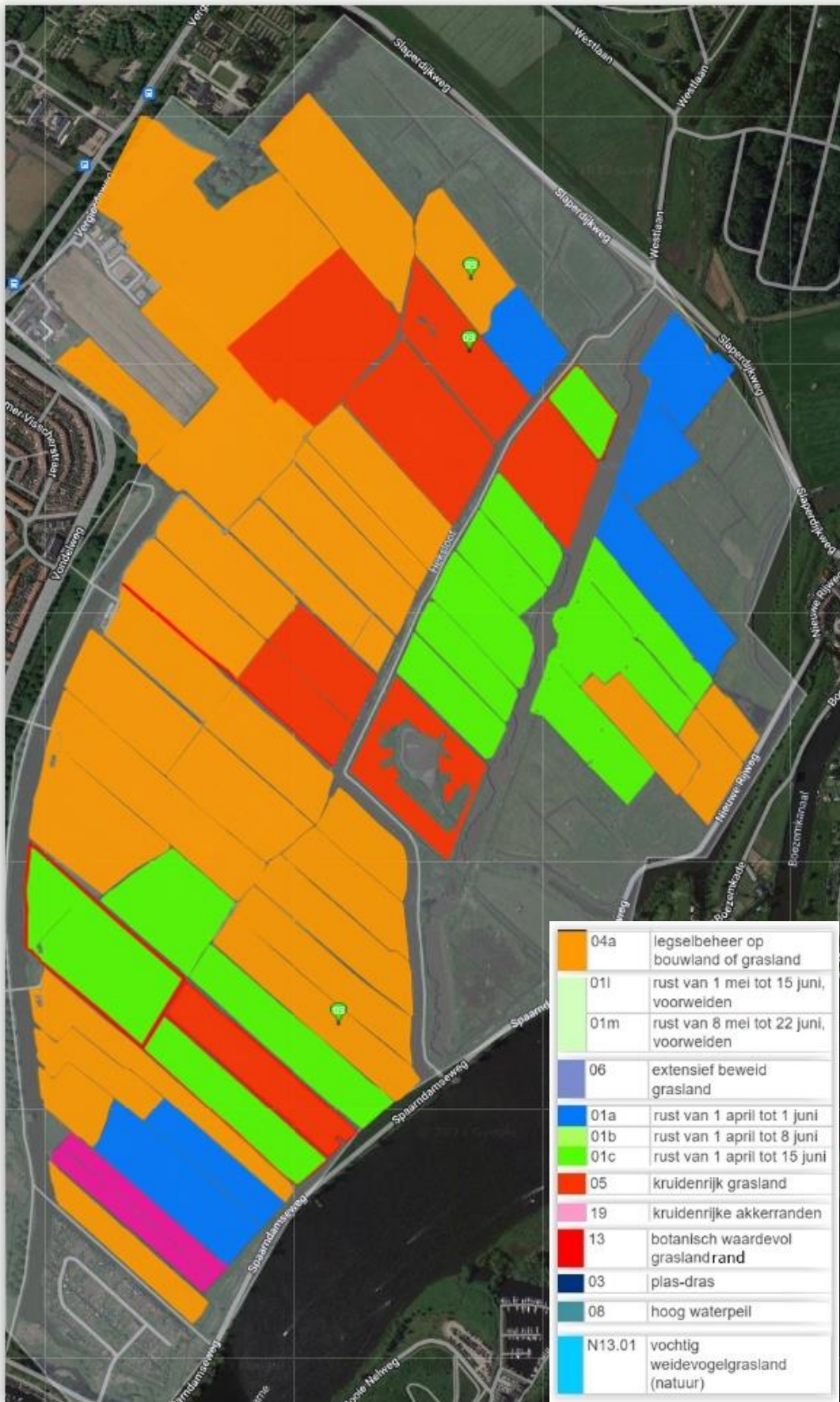

Figuur 5. Broedparen kievit op 24 april 2023

Figuur 6. Broedparen scholekster op 24 april 2023

04a	legselbeheer op bouwland of grasland
01l	rust van 1 mei tot 15 juni, voorweiden
01m	rust van 8 mei tot 22 juni, voorweiden
06	extensief beweid grasland
01a	rust van 1 april tot 1 juni
01b	rust van 1 april tot 8 juni
01c	rust van 1 april tot 15 juni
05	kruidrijk grasland
19	kruidrijke akkerranden
13	botanisch waardevol graslandrand
03	plas-dras
08	hoog waterpeil
N13.01	vochtig weidevogelgrasland (natuur)

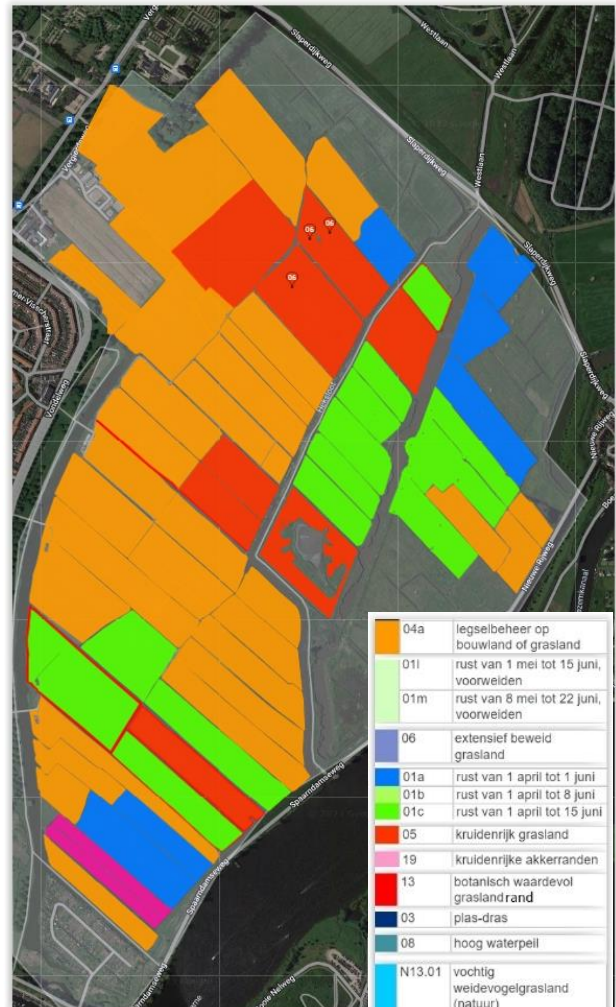
Figuur 7. Broedparen tureluur op 24 april 2023

Broedsucces grutto, kievit, scholekster en tureluur

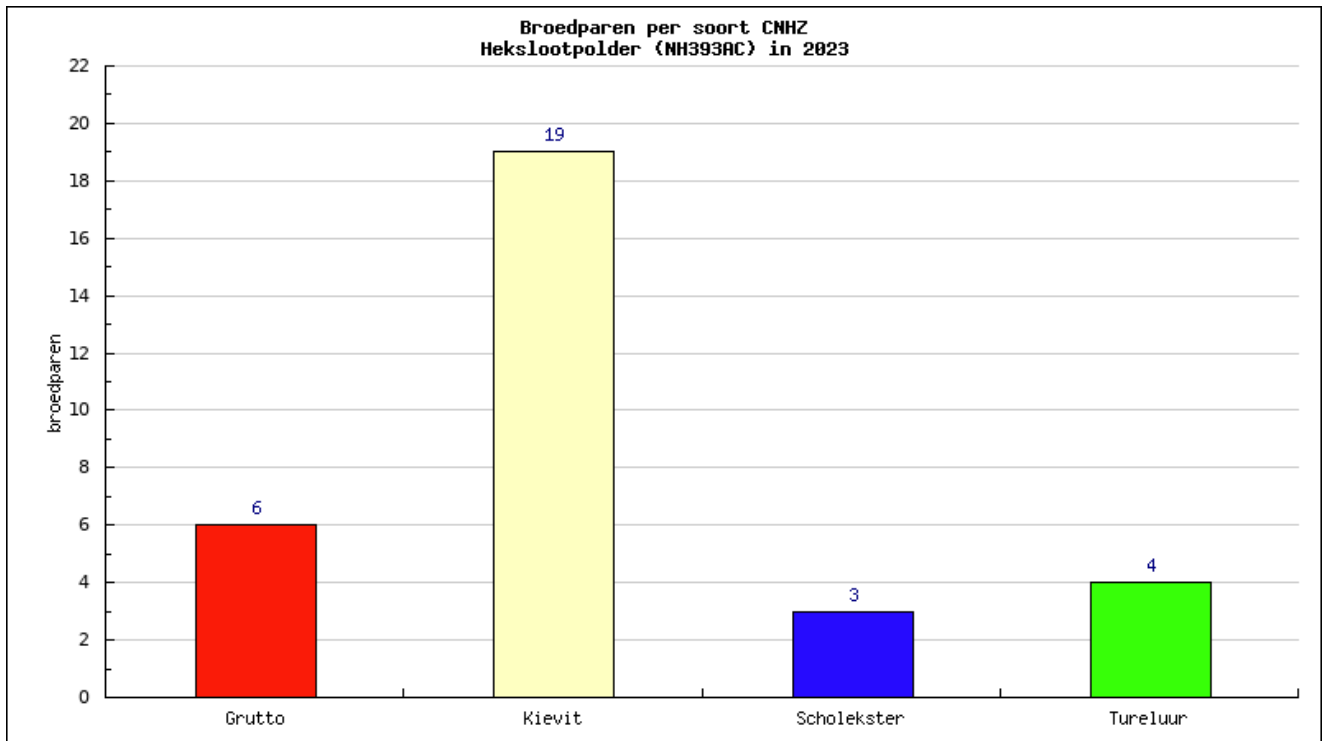
Bij de broedparentelling op 24 april werden 6 **grutt**oparen geteld en bij de gezinntelling op 22 mei 3 gruttoparen met kuikens. Dat levert een BTS van 50% op, een onvoldoende broedsucces dus. Bij de **kievit** werden tijdens broedpaartelling 19 broedparen geteld, maar nog geen paren met kuikens. Bij de gezinntelling werden 12 paren geteld waarvan 6 paar met kuikens. Bij de **scholekster** werden op 24 april 3 broedparen geteld (zonder kuikens) en op 22 mei nog 2 broedparen maar nog zonder kuikens. Bij de **tureluur** werden op 24 april 3 broedparen geteld (nog geen paren met kuikens) en op 22 mei 7 broedparen waarvan maar 3 paar met kuikens. Kievit en tureluur hadden waarschijnlijk een mogelijk onvoldoende broedsucces, maar de scholekster had (nog) geen broedsucces.

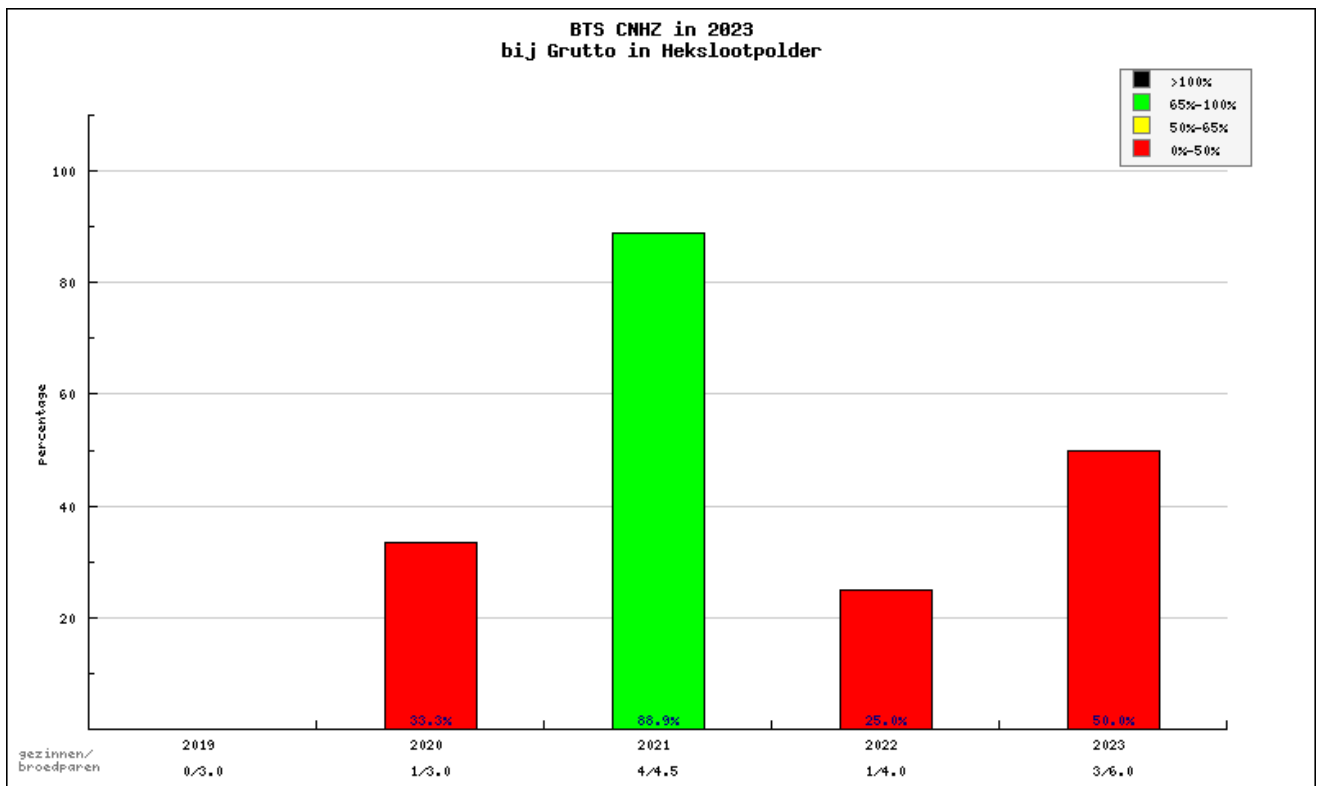
Figuur 8. Getelde gruttoparen op 24 april 2023

Figuur 9. Getelde gruttogezinnen op 22 mei 2023

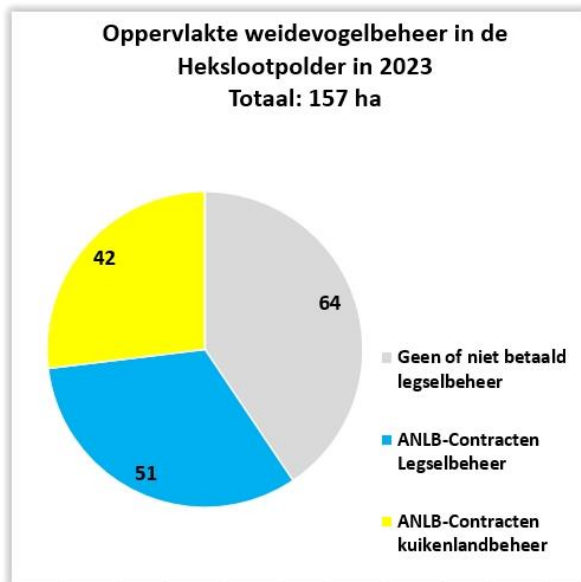
Figuur 10. Aantal broedparen per soort in 2023

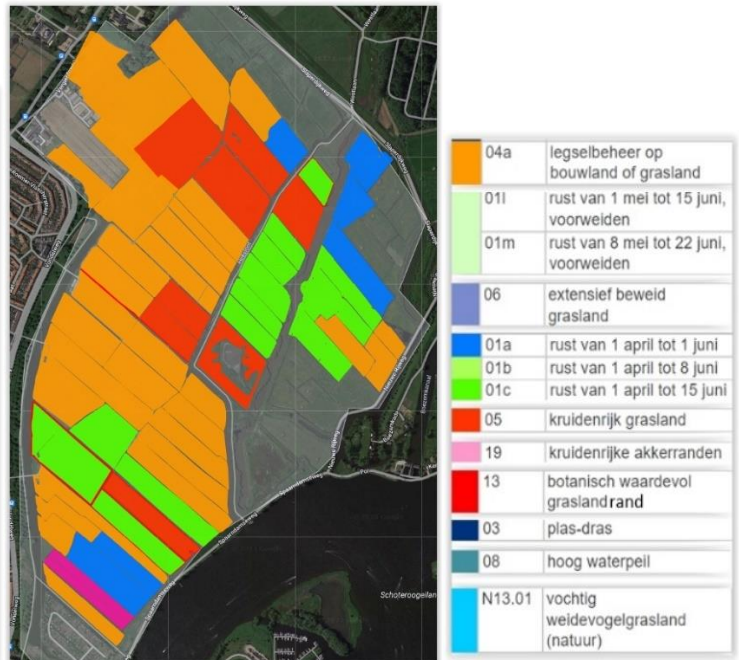
Figuur 11. Broedsucces van de grutto 2019-2023

Contracten ANLB-beheer en/of afspraken SN-beheer

De Hekslootpolder is een relatief kleine polder van 157 ha. In totaal lag er in 2023 circa 43 ha kuikenland. Dat is 27,4% van de totale oppervlakte en ruim 10 ha kuikenland per gruttopaar. Het kuikenland ligt bijna geheel in twee grote aaneengesloten blokken binnen twee vossenrasters. Het kuikenland wordt pas gemaaid na half juni als de gruttokuikens vliegvlug zijn. Het lage broedsucces in 2023 is vooral veroorzaakt als gevolg van predatie door vliegende predatoren. Het vossenraster bleek effectief want er werd geen predatie door vos vastgesteld binnen het raster.

Figuur 12. Oppervlaktes in 2023

Figuur 13. Hekslootpolder met ligging ANLB-beheer

Overwegingen voor het weidevogelbeheer in 2024

- Naast het al in gebruik zijnde extensieve beweiden met vleesvee het broedsucces van met name de Kievit verbeteren door meer greppelplasdras situaties te creëren
- Handhaven vossenrasters en verder professionaliseren van het plaatsen en onderhouden/controleren van het raster
- Predatoren aanwezigheid monitoren met wildcamera's en indien nodig en mogelijk bejaging van de vos

2 Spaarnwoude-west

Gevonden nesten, uitkomstresultaat en verliesoorzaak

In Spaarnwoude-west zijn in 2023 geen nesten gezocht.

Maakten weidevogels gebruik van percelen kuikenland?

Bij de broedpaartelling op 2 mei werden 43 (96%) van de 45 **grutto**paren in deze polder geregistreerd op grasland dat laat gemaaid zou worden gemaaid en 12 (60%) van de 20 **tureluur**paren. Bij de gezinnentelling op 2 juni werden alle 26 (100%) gruttogezinnen geregistreerd op percelen verlate maaidatum/kuikenland en 17 (71%) van de 24 tureluurgezinnen.

Tijdens de broedpaartelling op 2 mei werden bij de **kievit** 62 (76%) van de 82 broedparen en bij de **scholekster** 6 (43%) van de 14 broedparen geregistreerd op percelen verlate maaidatum/kuikenland. Bij de gezinnentelling op 2 juni werden bij de kievit 13 (62%) van de 21 gezinnen gesignaleerd op percelen verlate maaidatum/kuikenland en bij de scholekster 2 (50%) van de 4 gezinnen. Weidevogels maakten goed gebruik van percelen met rustperiode/kuikenland. Dat is ook niet vreemd gezien het hoge aandeel percelen kuikenland (ruim 71%) in dit deelgebied.

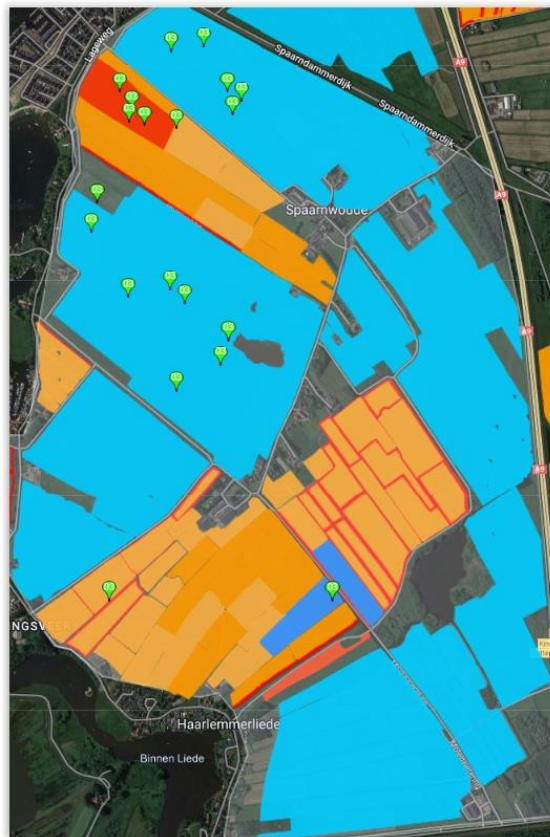
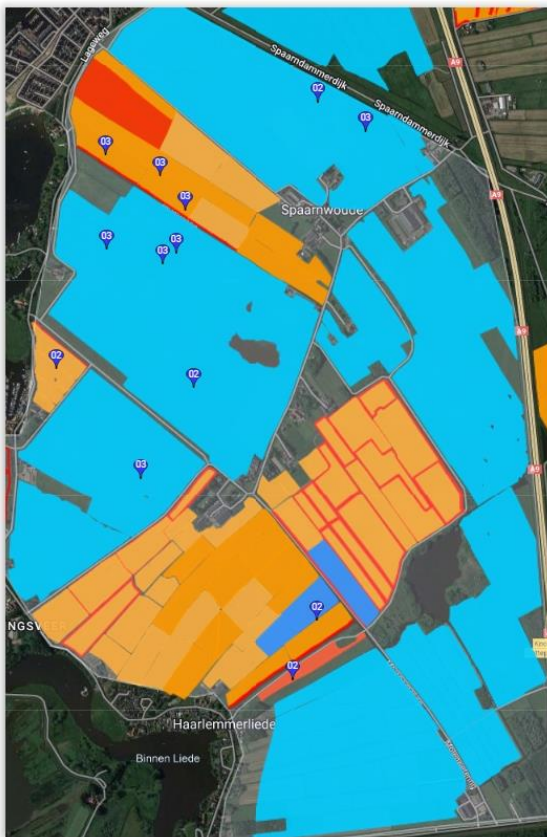

Grutto

04a	legselbeheer op bouwland of grasland
01l	rust van 1 mei tot 15 juni, voorweiden
01m	rust van 8 mei tot 22 juni, voorweiden
06	extensief beweid grasland
01a	rust van 1 april tot 1 juni
01b	rust van 1 april tot 8 juni
01c	rust van 1 april tot 15 juni
05	kruidenrijk grasland
19	kruidenrijke akkerranden
13	botanisch waardevol graslandrand
03	plas-dras
08	hoog waterpeil
N13.01	vochtig weidevogelgrasland (natuur)

Figuur 14. Broedparen kievit op 2 mei 2023

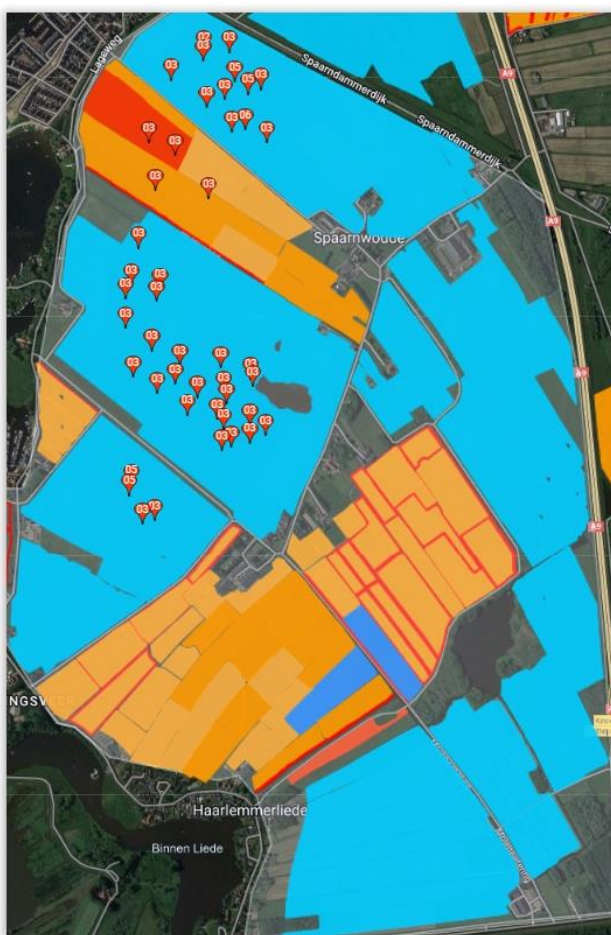

Figuur 15. Broedparen scholekster op 2 mei 2023
Broedsucces grutto, kievit, scholekster en tureluur

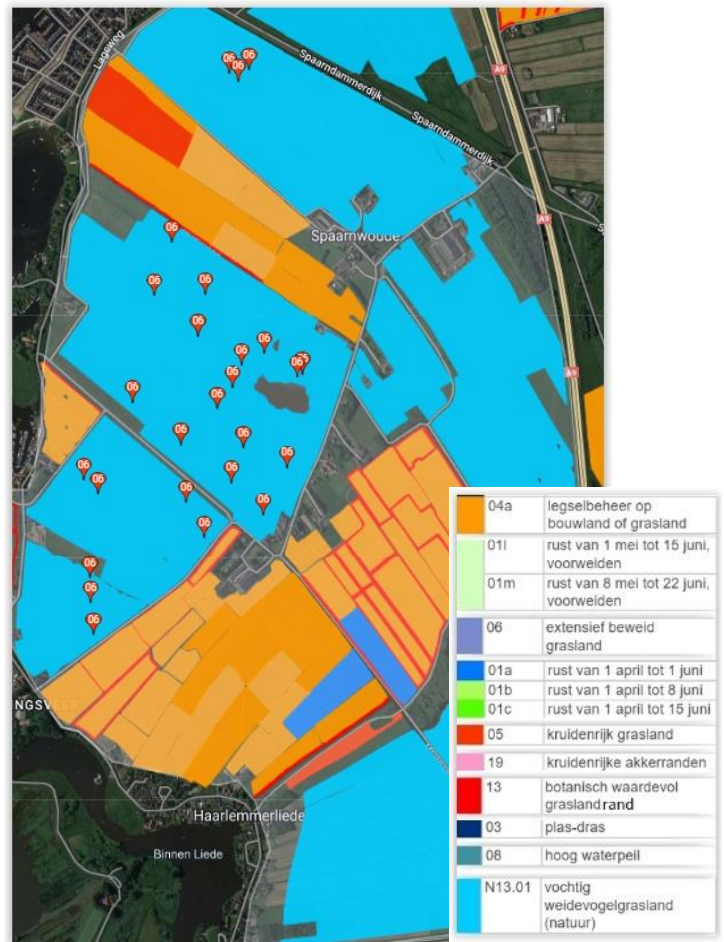
Figuur 16. Broedparen tureluur op 2 mei 2023

Bij de broedparentelling op 2 mei werden 45 **gruttopen** geteld en bij de gezinntelling op 2 juni nog 27 paar waarvan 26 gruttopen met kuikens. Dat leidt tot een mogelijk onvoldoende BTS van 57,8%. Oorzaak was dit jaar waarschijnlijk met name predatie mogelijk door vos, maar ook door buizerd.

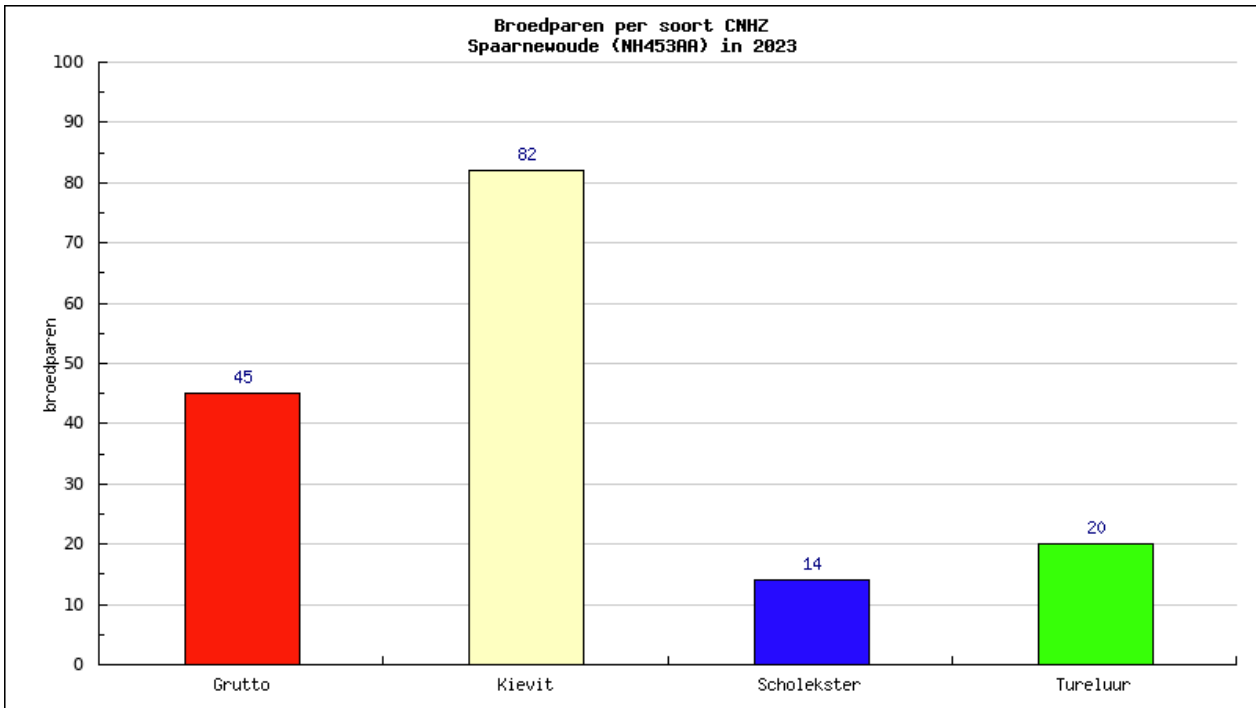
Bij de **kievit** werden tijdens broedpaartelling op 2 mei 82 broedparen geteld, waarvan 9 paren met kuikens. Bij de gezinntelling op 28 juni werden 23 kievitparen geteld waarvan 21 kievitparen met kuikens. Bij de **scholekster** werden 14 broedparen geteld (nog geen paren met kuikens) en op 2 juni nog 9 paren waarvan 4 paar met kuikens. Bij de **tureluur** werden op 2 mei 20 broedparen geteld (nog geen paren met kuikens) en op 2 juni 27 paren waarvan 24 paren met kuikens. Kievit en scholekster hebben dus waarschijnlijk onvoldoende broedsucces gehad, maar de tureluur vermoedelijk wel een voldoende broedsucces.

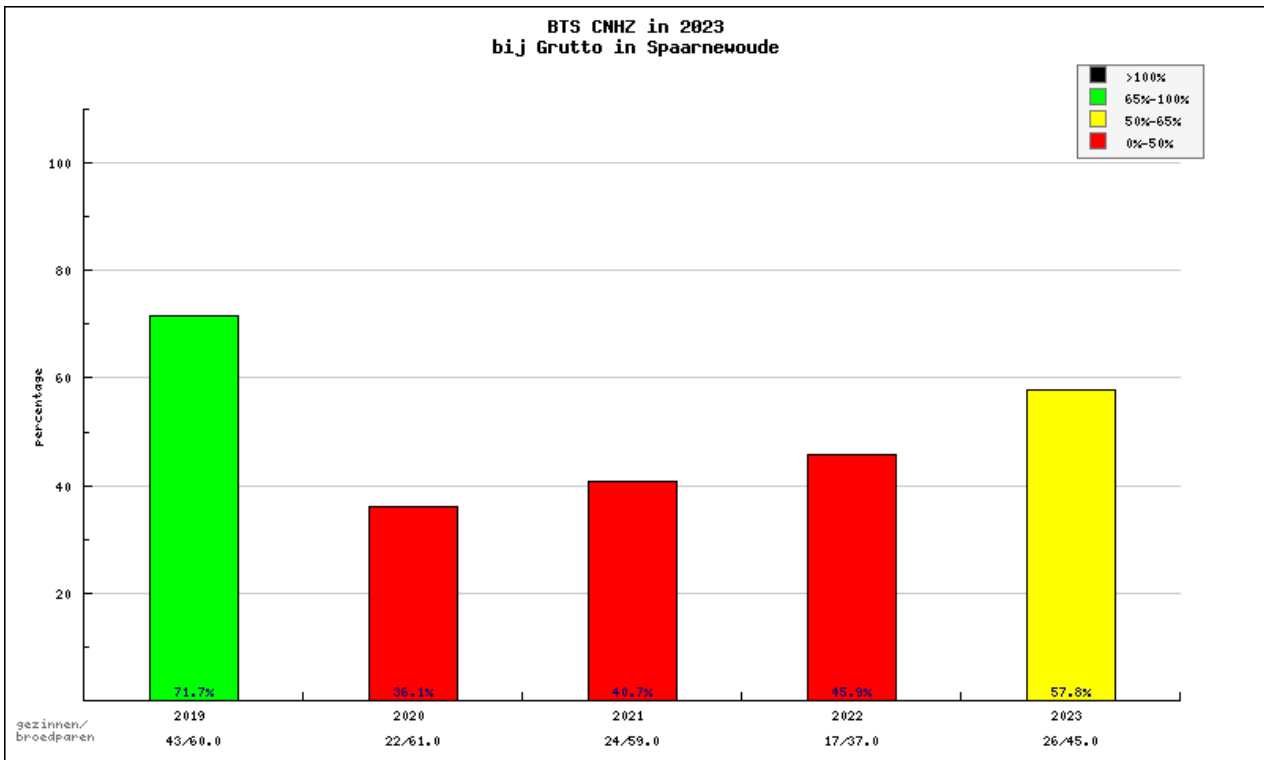
Figuur 17. Getelde gruttopen op 2 mei 2023

Figuur 18. Getelde gruttogezinnen op 2 juni 2023

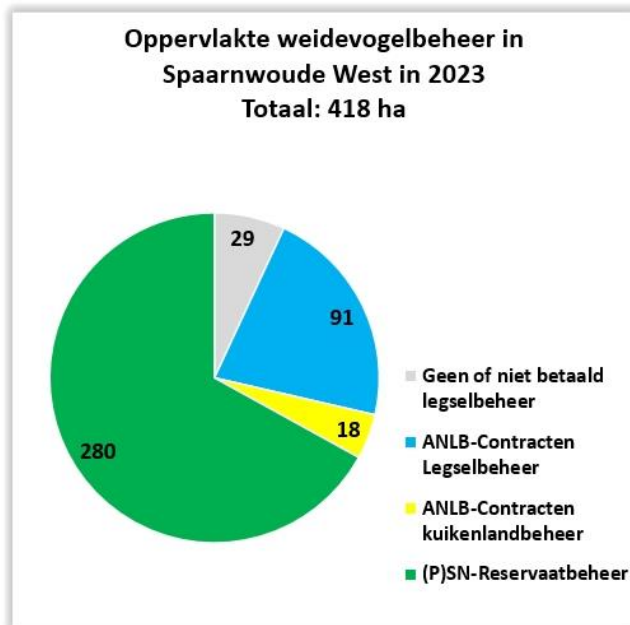
Figuur 19. Aantal broedparen per soort in 2023

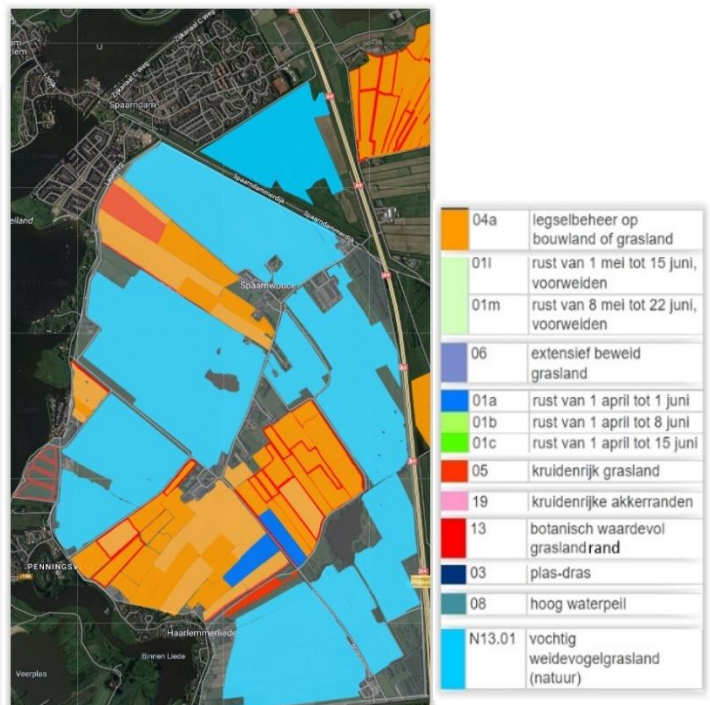
Figuur 20. Broedsucces van de grutto 2019-2023

Contracten ANLB-beheer en/of afspraken SN-beheer

Spaarnwoude west is een middelgrote polder van 418 ha. In totaal lag er in 2023 circa 289 ha kuikenland. Dat is maar liefst 69,2% van de totale oppervlakte en bijna 8 ha kuikenland per gruttopaar. In het gebied was een qua omvang beperkt vossenraster aanwezig en ook een enkele draad als blokkade van een vaste looproute van vossen. Op het kuikenland lagen beheerafspraken via particulier natuurbeheer en het land werd veelal pas na half juni gemaaid nadat de gruttokuikens vliegvlug waren geworden.

Figuur 21. Oppervlaktes in 2023

Figuur 22. Spaarnwoude West met ligging (P)SN/ANLB-beheer

Overwegingen voor het weidevogelbeheer in 2024

- Inzetten op verder verbeteren van het broedsucces van Kievit en Scholekster via beheercontracten met name voor extensieve beweiding en voorbeweiden
- Aandacht geven aan hoog slootpeil bij droogte via greppels (dankzij hoog slootpeil)
- Predatoren aanwezigheid monitoren met wildcamera's, indien nodig en mogelijk bejaging van de vos
- Veroverwegen van de inzet van vossenrasters in Spaarnwoude -West vanwege de vele arbeid in onderhoud, de relatief kleine oppervlaktes en het beperkte effect op broedsucces weidevogels
- Voortzetten en zo mogelijk uitbreiden van de proef met Tupoleum, een middel dat de geur van leeuwenpoep imiteert en daardoor vossen (en katten) afschrikt.

3 Vereenigde Binnenpolder-Oost+Inlaag

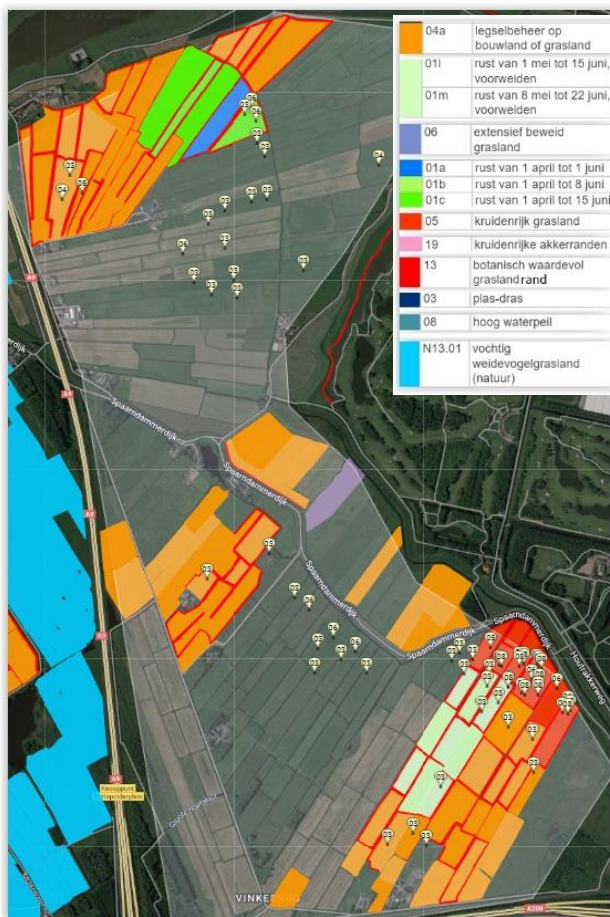
Gevonden nesten, uitkomstresultaat en verliesoorzaak

In 2023 werden geen nesten gezocht in dit gebied.

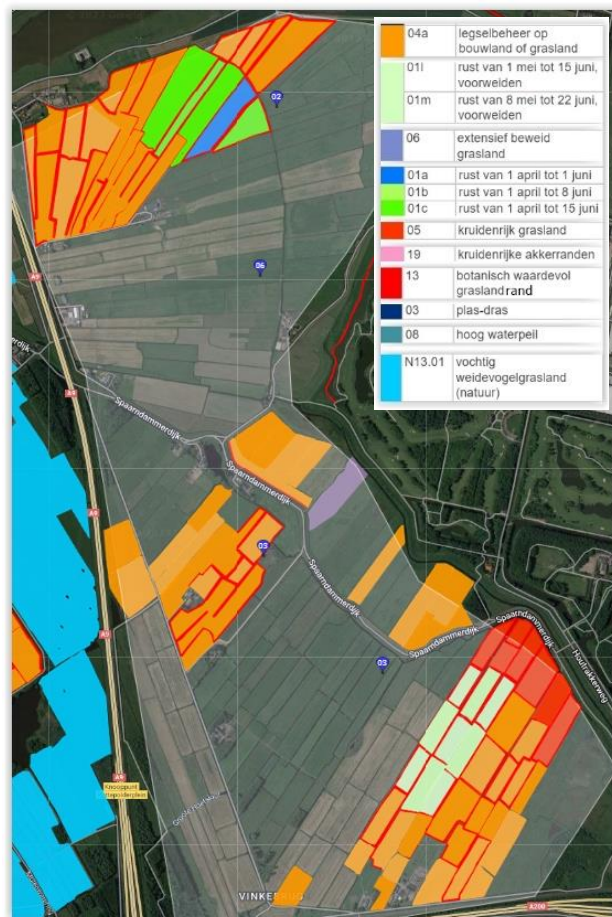
Maakten weidevogels gebruik van percelen kuikenland?

Bij de broedpaartelling op 3 mei werden 16 **grutt**oparen geteld waarvan 5 (31%) paar op grasland dat laat gemaaid zou worden gemaaid. Er werden 15 **tureluur**paren geteld waarvan 4 (27%) paar op percelen verlate maaidatum/kuikenland. Bij de gezinntelling op 3 juni werden alle 3 (100%) gruttogezinnen geregistreerd op percelen verlate maaidatum/kuikenland. Er werden 12 tureluurgezinnen geteld waarvan 3 (25%) op percelen met verlate maaidatum. Slechts een zeer beperkt deel grutto's en tureluurs maakten dus gebruik van (beperkt aanwezige) percelen kuikenland.

Tijdens de broedpaartelling op 3 mei werden 23 (43%) van de 54 **kievit**paren geregistreerd op percelen verlate maaidatum/kuikenland. De 4 scholeksterparen werden geregistreerd op percelen zonder verlate maaidatum/kuikenland. Bij de gezinntelling op 3 juni liepen 9 (47%) van de 19 kievitgezinnen op percelen verlate maaidatum/kuikenland. Het ene scholekstergezin liep op een perceel zonder verlate maaidatum. Een beperkt deel van de kieviten en scholeksters maakte dus gebruik van percelen kuikenland.

Figuur 23. Broedparen kievit op 3 mei 2023

Figuur 24. Broedparen scholekster op 3 mei 2023

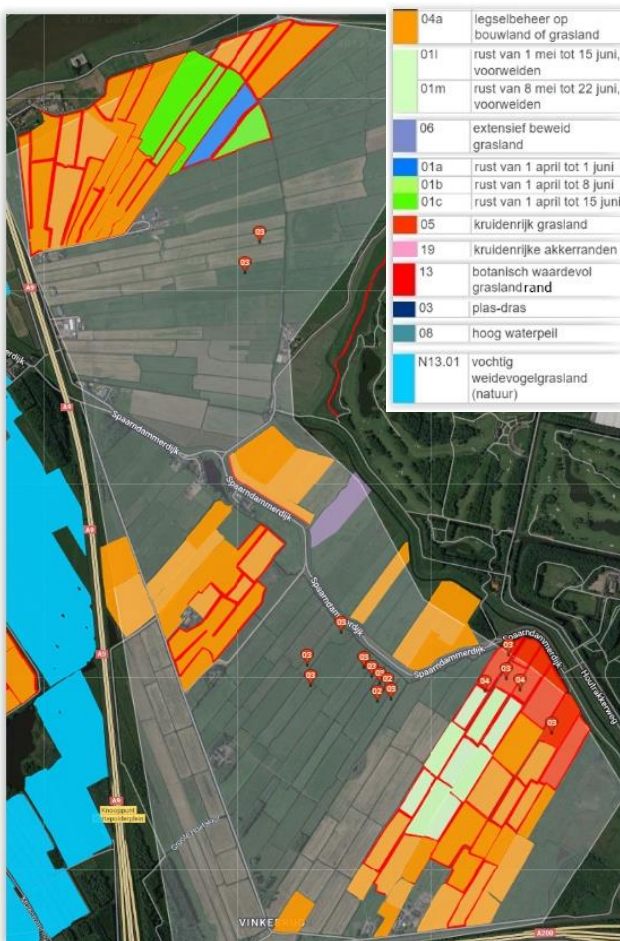

Figuur 25. Broedparen tureluur op 3 mei 2023

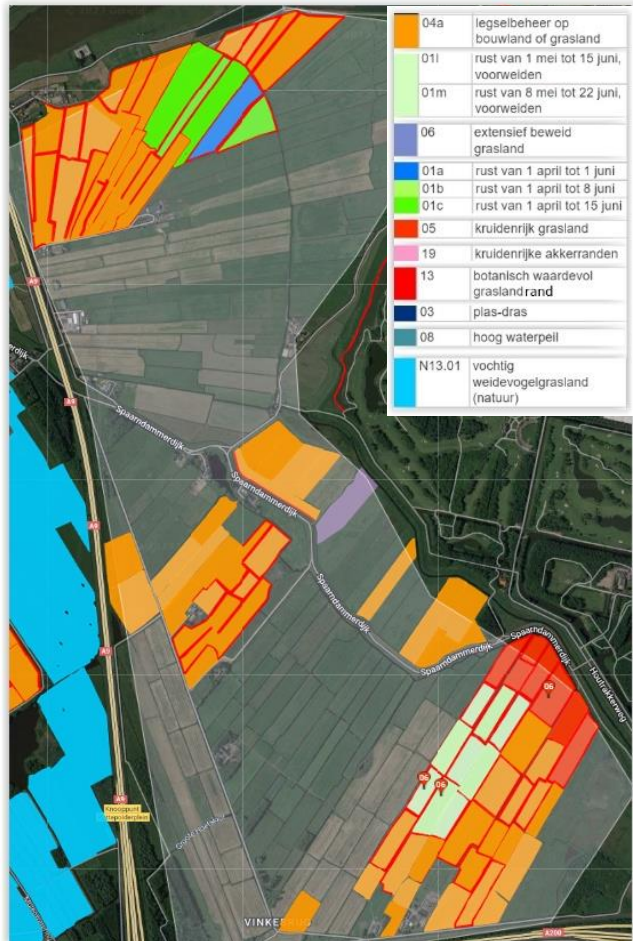
Broedsucces grutto, kievit, scholekster en tureluur

Bij de broedparentelling op 3 mei werden 16 **grutt**oparen geteld en bij de gezinntelling op 3 juni 3 gruttoparen met kuikens. Dat levert een BTS op van 18,8%. Dat is ruim onvoldoende om de jaarlijkse sterfte onder volwassen grutto's te compenseren. Oorzaak is hier vermoedelijk predatie door vos.

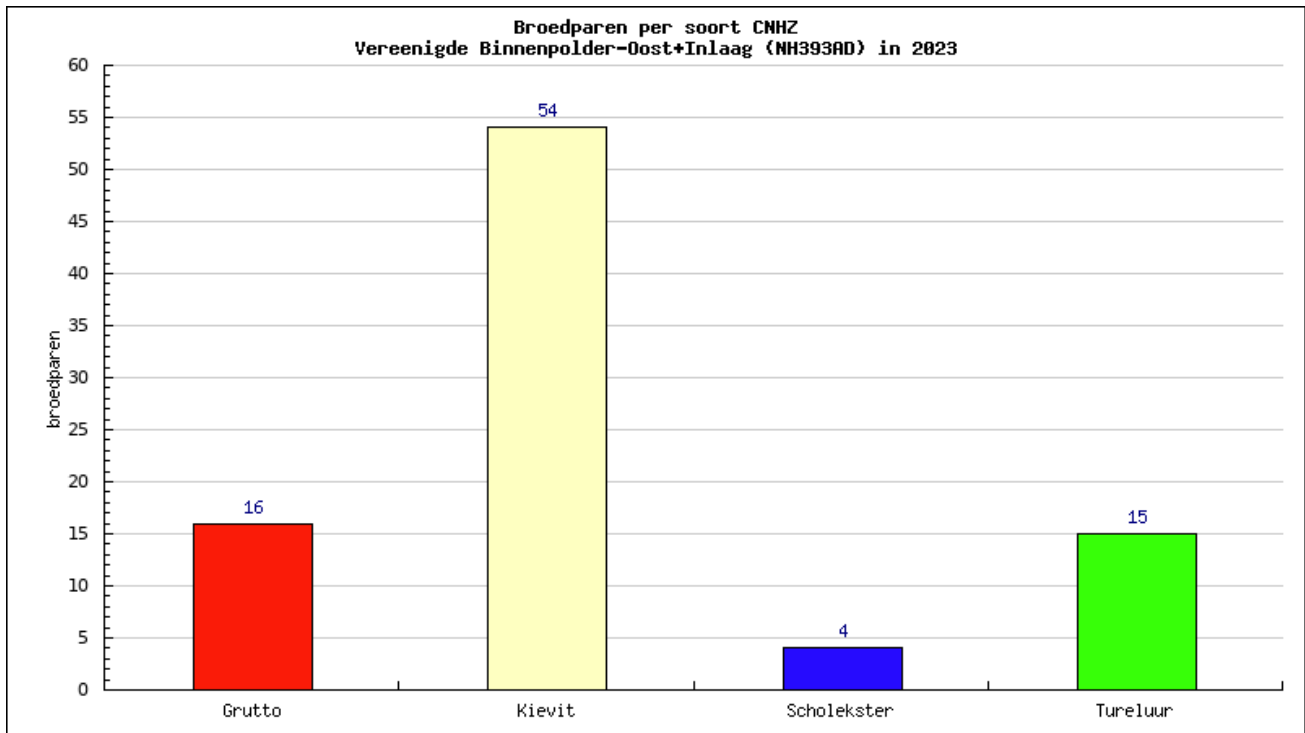
Bij de **kievit** werden tijdens broedpaartelling 54 broedparen geteld, waarvan 14 paar met kuikens. Bij de gezinntelling op 3 juni werden nog 23 kievitparen geteld waarvan 19 kievitparen met kuikens. Bij de **scholekster** werden 4 broedparen geteld waarvan 1 paar met kuikens en op 3 juni slechts 1 paar met kuikens. Bij de **tureluur** werden op 3 mei 15 broedparen geteld (nog geen paren met kuikens) en op 3 juni weer 15 paren waarvan 12 paar met kuikens. Kievit en tureluur hebben in 2023 waarschijnlijk een matig tot mogelijk goed broedsucces gehad, de scholekster een slecht broedsucces.

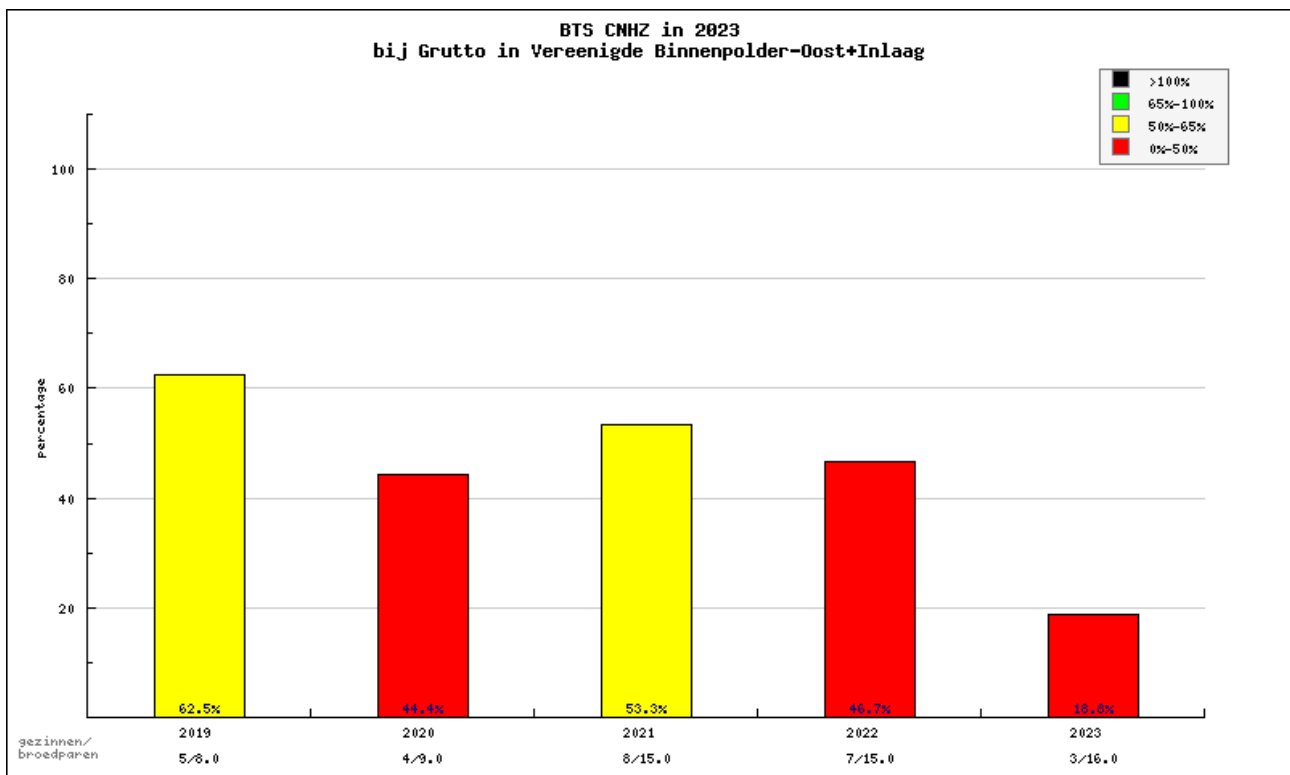
Figuur 26. Getelde gruttoparen op 3 mei 2023

Figuur 27. Getelde gruttogezinnen op 3 juni 2023

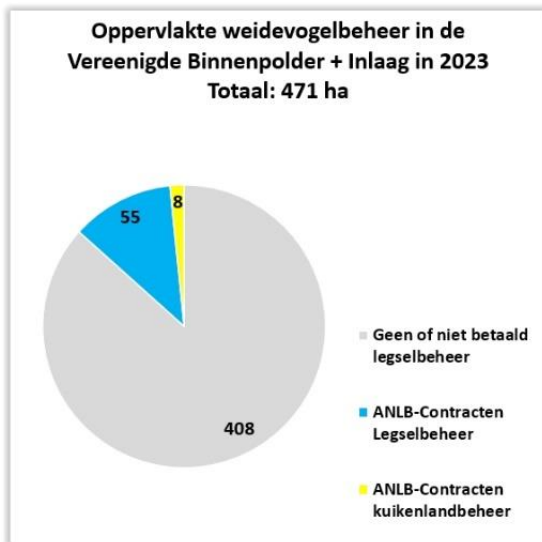
Figuur 28. Aantal broedparen per soort in 2022

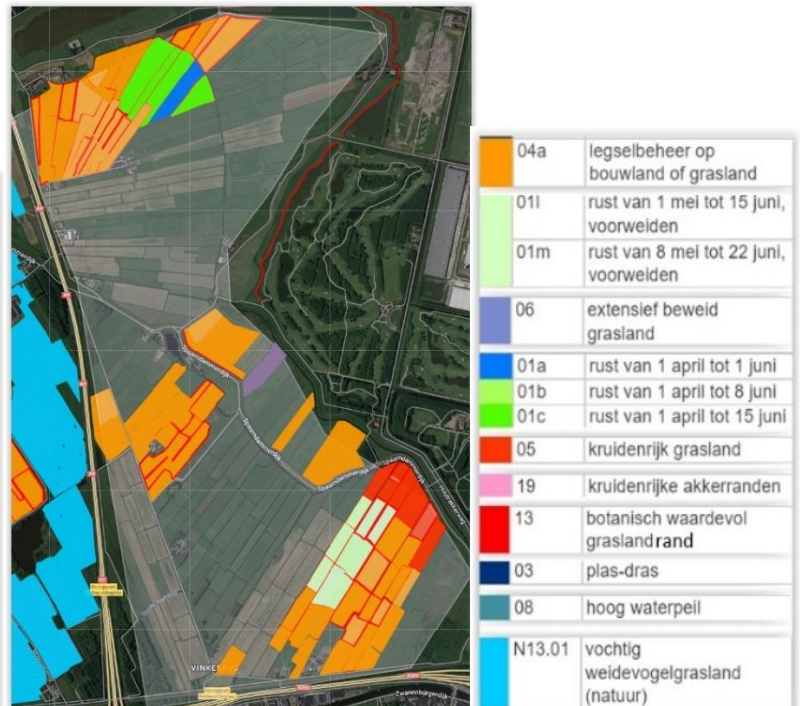
Figuur 29. Broedsucces van de grutto 2019-2023

Contracten ANLB-beheer en/of afspraken SN-beheer

De Verenigde Binnenpolder plus Inlaag is een middelgrote polder van 471 ha. In 2023 lag er circa 120 ha kuikenland. Dat is 25,5% van de totale oppervlakte en circa 8 ha kuikenland per gruttopaar. Op het kuikenland lagen beheerafspraken via particulier natuurbeheer en het land werd veelal pas na half juni gemaaid nadat de gruttokuikens vliegvlug waren geworden.

Figuur 30. Oppervlaktes in 2023

Figuur 31. Verenigde Binnenpolder+Inlaag met ligging ANLB-beheer

Overwegingen voor het weidevogelbeheer in 2024

- Inzetten op verbeteren van het broedsucces van Kievit en scholekster middels beheercontracten met rustperiode tot 25 mei/1 juni en extensieve beweiding en voorbeweiden
- Aandacht geven aan hoog slootpeil bij droogte via greppels (dankzij hoog slootpeil)
- Uitrasteren van de meest weidevogelrijke delen van het gebied (wel in grote blokken van minimaal 20 ha) om predatiedruk door de vos te beperken
- Predatoren aanwezigheid monitoren met wildcamera's en indien nodig en mogelijk bejaging van de vos.

